

ORIGINAL

BUREAU OF MILITARY HISTORY 1913-21
BURO STAIRÉ MILEATA 1913-21

No. W.S. 247

Box 2

ROINN COSANTA.

BUREAU OF MILITARY HISTORY, 1913-21.

STATEMENT BY WITNESS

DOCUMENT NO. W.S....247.....

Witness

Padraig Ua Siocfhradha ("An Seabhach")
119 Morehampton Rd.,
Donnybro k, Dublin.

Identity

Member of Gaelic League
" " Irish Volunteers,
Killarney 1916.

Subject

- (a) His journey to Dublin on Good Friday 1916 and his meeting there with I.V. Leaders;
- (b) His return journey to Kerry and subsequent events.

Conditions, if any, stipulated by Witness

Nil

File No. ...S.388.....

Form B.S.M. 2.

W.S. 247.

BUREAU OF MILITARY HISTORY 1913-21
BURO STAIRÉ MILEATA 1913-21
NO. W.S. 247

ORIGINAL

Dr Scabhaic

*Imoicraí áiríe
, Rí*

*Doicram na Cúrsa
1916*

ORIGINAL

BUREAU OF MILITARY HISTORY 1913-21

BURO STAIRÉ MILEATA 1913-21

NO. W.S. 247

MO CHUIMNE AR imeadcaí Áiríte. 1

S. E. A. C. C. A. I. N. . . N. A. . . C. Á. S. C. A., 1916

AN SEADAC DO SCRÍOB

Iscoibde Déarbaoiín roim Cásca 1916 b'filleas ón
bcuaicé, mar a raib rang Saebitise agam, isceac go Cill
Áirne. Cuas láicreacé go bcf an Dún, an halla a bf an
uair sin as Connrad na Saebitise agus as na hÓstaié 1
5Cill Áirne. Sean-easlaib beas Mechoibisc (is bóicé 11om)
ab ead f uair, beasán isceacé ón cSraib Árb.

Bf m'ceál Ó Spealláin, Commandant an Ceanncair,
agus m'ceál Ó Súilleabáin (Michael John) a éanáisce
annsan roimam. Cusadar láicreacé 1 leaccaoib mé agus
b'innseadar dom go raib órbaicé casaicé cun cosnú ar
an éirise-amac ar a sé a éios cráicnóna Dé Domnaicé (na
Cásca). Bf f'ios agam ceana 1 beacó na n-órbaicé bf
casaicé roimis sin cun but ar cleaccaoib coic'ionn
mileaca ar an lá céadna. Ac seo rub nua agus rub go
raib ciail eile ar fad leis.

Bfomar le camall maic roimis sin as coinne leis an
orbú so, ac nuair a bf sé casaicé dáirfirib anois baín
sé roinn de seic asainn. Slacamar go mór dáirfirib é;
agus, ó éúis, cuiseamar sur gnó é a bf go mór cábaicacé -
don c'ir agus do sac buine óinn féin go pearsanca.

B'é scéal na beirce dom - go bcáin'is ceaccaoire -
cearbailiacé éisín do réir mo chuimne - go luac san iarnóin
ar an bcraen ó Úi. /Ác'Ciail. C'áin'is sé go bcf an
Speallánacé, b'inn'is do go raib ceaccaoireacé, aise le
cabaic'ir don Caspos - An Dr. Ó Monáin - a caic'f' a
seacabadó láicreacé agus go raib ceaccaoireacé eile a'ise

b'AUSCIN SCACH 1 bCRÁISTIF A bÍ 1 SCEANNAS CÍARRAÍGE. CUIREAD TÍCIR AN EASPOIS GO bCÍ AN PÁLÁS LE' CABAIR AN SPEALLÁNAIS. NÍ RAIB 'FÍOS AS ÉINNE ACA CAD A bÍ SA TÍCIR SIN, NÁ NÍ CUATA FÉIN Ó SIN É.

UAIR ÉISIN ROIMIS SIN SA TÓ bÍ SCÉALA CASAITHE Ó AUSCIN SCACH Á IARRAÍD GO SCUIRFÍ DUINE ÚDARÁSAC ÉISIN GO CRÁISTIF CUISE CRÁCHÓNA AN LAE SIN (DÉARBHOIN). CUAÍD MÍCEAL SEÁN Ó SÚILLEADHÁIN ANN 1 bCEANNA AN CEACCAIRE Ó DÍ. ÁC' OIAC. CUS AN CEACCAIRE AN TÍCIR A bÍ AISE DON SCACAC.

A LUAITHE A LÉIS SÉ SIN 1 CUS SÉ AN SÚILLEADHÁIC AGUS PÁBRAIS Ó CAÇAILL (CRÁISTIF) CUN CAINNCE LEIS FÉIN AGUS b'INNIS DÓIB GO RAIB BEARCUITE ÉIRGE-AMAC AR AN DOMNAC, GO RAIB TONG LE CEACAC GO bCÍ AN FIANAIT CRÁCHÓNA AN DOMNAIS LE LÁDÁIL ARM AGUS TÓN COSAIB, GO RAIB IMEACCA MILEACA AN bEISCIRC AR FAD BEAGNAC BEARCUITE 1 SCOMAIR, AGUS AS BRAC AR, CEACAC NA LUINGE AGUS NA n-ARM SAN, GO bFREASCALÓCAD ÓSTAIIS IARCAIR AGUS CUAISCIRC CÍARRAÍGE AR ÍNÓ bÍ-LUCCÚ NA LUINGE, AGUS NA HAIRM A CÚR 1 bCREO LUIMNÍIS AR CBAEN NÓ CRAENACA A SADFAL CUISE SIN CRÁCHÓNA DÉ DOMNAIS.

NÍ RAIB ÓSTAIIS CÍLLE HÁIRNE NÁ OIRÉIR CÍARRAÍGE LE BEIC PÁIRCEAC SAN bFEACAC SAN NA FIANAITHE AC b'ÍAD NA HORBUITE A CUS AN SCACAC DON SÚILLEADHÁIC INÁR SCOMAIR-NE - OIFIS CELEGRAFA AGUS CELEFONA CÍLLE HÁIRNE A ŠADÁIL, AN ŠLÉASRA AR FAD A bRIBEAD AGUS A CÚR AS FEIUM ÚSÁIBTE (AGUS bEAPAMAR FÉIN AN IBE CÉADNA A CABAIRC AR CELEFONA AN bÓCAIR IARAINN). bÍ, LEIS, AR bOMPLACÉ ÉISIN FÉIN bCUAIT NA SREANGA A ŠEARRAD AGUS A bEÁRNAÓ IDIR CÍLLE HÁIRNE AGUS CÍLLE ORŠIAN. TAR ÉIS NA NEICÉ SIN A bEAPAM bEAD ORAINN - bREAM OIRÉIR CÍARRAÍGE ŠTUAIŠEACAC DE MÍAIRSEÁIL OIÓCE SOIR Ó CUAIB GO HÁIC CREASNA MAR A bCEAGMÓIMIS LE FÓRSAL ÓO. bORCAISGE, 7RI.

Ní RAÍB AN SÚITTEABÁNAÓ AÓ CAᅒAITE Ó ᅒRÁᅒᅒÍᅒÍ
LEIS NA HÓRBUITE SÍN NUAIR A ᅒROICEAS FÉIN CÍLL-ÁIRNE
AGUS AN DÚN SAN OIBÓE (DÉARBAOIN) SÍN.

SIACAB LEIS NA HÓRBUITE AGUS ÓINN AN SPEALLÁNAÓ
COSNÚ LÁITREACÓ AR ULLMUIᅒE A ÓÉANAM DÁ RÉIR. D'É
SÍÚB COMMANDANT AN ᅒEANNCAIR.

AÓ COISE RÁFIAÍ ÉISEINNTE AGUS COᅒAIR A ÓÍ AS
CEACÓ ᅒᅒᅒAINN TE ROINNᅒE LAᅒEᅒE ROIMIS SÍN I BCEAOÓ
CRIOBÍÓIBÍ AGUS EASAOᅒCAIS I MÓI. Áᅒ' CÍLAC, AGUS
Ó BA RUB ÓM CÁBACÓCAG AGUS COM LÁN DE ᅒUAR UITE NÓ
MAITEASA NA HÓRBUITE SEO A ÓÍ FÁᅒCA AᅒAINN, ÓINNEAMAR
SUR ᅒNÓ RÉASÚᅒCA DÚINN-NE, A BEAD FREASARᅒCAG I ᅒCÍLL-
ÁIRNE, DUL AGUS FIOS D'FÁᅒᅒÁÍ AN RAÍB DÁIRFRIB AN ᅒFR
ᅒO HUITE TE HÉIRᅒE-AMAÓ. ÓÍ CAINNᅒ, LEIS, AS AN
BCEACÓCAIRE Ó ÓI. Áᅒ CÍLAC AR A ÓEACRA ÓÍ SÉ CEACÓCAIRÍ
ᅒO TEOR D'FÁᅒᅒÁÍ I MÓI. Áᅒ CÍLAC A BEAD IONCAOᅒCA ᅒUN
CEACÓ TE SCÉATA FÉIN BCEUAITE.

ᅒUN FIOS CINNᅒE D'FÁᅒᅒÁÍ DÚINN FÉIN MAR SÍN DO
SOCRUᅒᅒEAD ᅒO RAᅒAINN-SE ᅒO ÓI. Áᅒ CÍLAC LÁR AR NA
MÁIREACÓ, AGUS LEIS AN AICEᅒE A ÓÍ AR ᅒUIB BEN LUÓC
CEANNAIS ANNSÚB ᅒO ᅒFAᅒAINN BEIMNÍÚ SCÉIT UACCA AGUS
FIOS AN RAÍB ᅒAC RUB BONA FIDE. NA RÁFIAÍ ÚB FÁ
BEARA DÚINN É SÍN A ÓÉANAM.

SUTA BCEÁINᅒS ORBÚ AN ÉIRᅒE AMAÓ AR AN DÉARBAOIN
ÓÍ SOCAIR AᅒAM-SA DUL ᅒO CAᅒAIR NA MARC MARCA RAÍB
SIOBÁN NÍ SÚITTEABÁIN. ÓFOMAR LUAIÓᅒE ᅒUN PÓSCA
LINN ÓÉITE. Ó NA FÉADFAINN ANOIS DUL ANNSAN, AGUS Ó
BA ÓOSÚIT ᅒO MBEAD ÉIRE INA ᅒFRÉIB CAR ÉIS AN DOMNAᅒᅒ,
AGUS Ó B'EOL DOM ᅒO MB'FEARR LÉI-SÍN BEIC FARAINN-NE
I ᅒCIARRAᅒᅒE AGUS PÁIRᅒEACÓ LINN SAN IARRACÓ, ᅒUIREAS
SREANGSCÉAT OIRᅒᅒINNEACÓ ᅒUIOÍ Á RÁB LÉI CEASMÁIT LIOM-SA
I MÓI. Áᅒ' CÍLAC. ÓFOS CÚRAMAG AS CEAPAB NA CEACÓCAIR-
EACÓCA. NFOR SCÉICEAB AON EOLAS ANN.

CAR ÉIS CURAS FADA MAI LÁ BREÁ GRÉINE, AGUS AN
 CÍR 50 CÍÚIN NEAMH-AMRASAÓ, DO BRÓICEAS DL. ÁC CLIAIC
 UAIR ÉIGIN I MEÁN-CRÁICNÓNA DOINE AN OÉASCA. OÚAS 50
 BÍREAO 50 BCI 44, SR. MOUNTJOY. IS SA CÍC SÍN A FANAINN
 I SCOMNUÍOE NUAIR A BÍNN SA OÁICAIR. OÍOB A LÁN EITE AS
 CARRANG AR AN BCIC CÉADNA - CIARRAICIC AGUS CORCAICIC
 A N-URMÓR.

NÍORÓ FADA ANNSÚB DOM NUAIR A BUAIL TIOM SEARÓIB
 Ó SÚILLEADÁIN, FIONÁN Ó LOINGICIC, DIARMAIB Ó HÉICSEARCAIC
 PIARAS OÉASTAOÍ AGUS FIONÁN Ó DOICARCAIC.

OÍ SEAN-OICDREAM AGAM LEO SAN UITE. NÍOR ICÁB DOM
 DUL A CUILEAO AS LORS AN EOLAS A BÍ UAIM. DEIMNICÉAO
 DOM LÁICREAO 50 RAIB ÉIRICE-AMAO BEARCUICE 50 CINNCE DON
 DOMNAC, 50 RAIB AN C-ÓRUBÚ A CUAIB 50 CIARRAICE CUN ÉIRICE
 IMICE AR FUAIB NA CÍRE.

FUAIREAS FIOS UACA SAN, LEIS, AGUS SÍOS FÉN SCÁICAIR
 INA OIAIB SÍN SAN OIBCE Ó OÁICAI DRÚICA AGUS ÓN RÁICILLEAO
 A CUIR IN ÚIC DOM 50 RAIB BUN ÉIGIN LEIS NA RÁICAI ÚB A
 CUAIB COM FADA LE CIARRAICE I BICAOB 'CRIOIBICIB' I MBI.
 'ÁC CLIAIC. DO HINNSEAO DOM I BICAOB 'ICÁICAI' Connolly
 AGUS CUIB BEN CRIOIBICIB LEIS AN CÍCEN ARMY AGUS HINNSEAO
 DOM 50 RAIB DULMER HOBSON FÉ ICÁRDA IN ÁIC ÉIGIN. NÍ RAIB
 AON EOLAS COM CINNCE LEIS SÍN I SCÍIC ÁIRNE AGAINN BAR
 NBÓIC. CUIR NA HEOLASÍ SÍN BEAGÁN OICOMBÁ ORM, AC INA
 OICINNE SÍN BÍ AN C-EOLAS 50 BEARBICA AGAM 50 RAIB ÚBARÁS AN
 TUIC CEANNAIS AR FAD, AGUS EICIN MAC NÉIC, LEIS AN ORBÚ
 DON ÉIRICE-AMAO. OÍ NA COMRÁICIC SÍN AR FAD FÉ BEICREIB
 AGUS INA SCOSAR MUINICINE EADRAINN.

FÉN AM SAN BÍ CORRÁIC AGUS IMNICOM CAR ÉIS DUL I
 NGRICM BAINSEAN ICNAINN. OÍ FÁSCAO PIANMAR AR AICNE
 AGUS NEARÓICA ICÁ BUINE AGAINN; AGUS SINN 50 NEAMH-SUAIM-
 NEASAO BEAG-OAINNCEAO I LÁICAIR AN RÚIN CUAR OAGANCAO A
 BÍ AGAINN.

AR A ROĈAR AĖUS É SO MÓR IMNÍDEACÉ I DCAOB AN SCÉIT
 SIN. DUĖDAIRC SÉ NÁ RAIB CUAIRIM DÁ LAIĖEAD ACA -
 LUĖC CEANNAIS NA NÓSTACÉ - CÉARÓ É A ÓF. CAĖAICE I
 DCÍR AC ĖURÓ EASAI LEO SO RAIB BAIRC AS A ĖEACÉ TE
 ĖHÓ NA N-ARM SO RAIB COINNE LEO I ĖCIARRAICE AR AN
 DOMNACÉ. DUĖDAIRC SÉ SO ĖFANFAIBÍS SO MAIBIN D'ĖÉACÉAIRC
 AN MBEADĖ AON SCÉATA TE CINNCEACÉ FÁN AM SAN AC MUNA
 MBEADĖ SO ĖCAICEFINN-SE BUT IM ĖEACÉCAIRE Ó ŖEAS ĖUN
 FIOS D'ĖAĖÁIT DÓIB.

NÍ MÓR AN COĖIADĖ A RINNEAMAIR AN OIÓĖE SIN AS
 44, SR. MOUNCJOY . NÍ ŖEARNÁ-SA É PÉ SCÉAT É.
 ÓFOMAR ÉIRICE ARÍS SO LUAC MAIBIN DĖ SAĖAIRN. SA
 ÉISCIN D'ICIMÍS BÉITĖ SA CÍĖ SIN AĖUS ÓFOÓ BEAN AN
 CÍĖE - MISS MCCARCHY , AINCÍN FIONÁIN UĖ LOINGSIĖ
 AĖUS FIONÁIN MÍC ÓOLUIM - AĖUS AN CAILÍN AIMSIRE I
 ĖCOINNAIÓE I LÁĖAIR, AĖUS NÍ ÓFOÓ SCÉAT RÚIN Á NOĖCĖD
 NÁ Á BPIÉ ISCÍĖ ANN. ÓFOÓ ĖUR DÓIĖ LÍOM SO RAIB CUAIRIM
 MAIC AS MISS MCC. SO RAIB RUBAĖ AR SIUBAĖ AC BEAN
 BEISCRÉIBEADĖ AB'EADĖ I.

ÓF SCÉAT NEAM-ĖRUINN AR ~~NA~~ PÁIPÉIR MAIBNE I DCAOB
 AN DUINE ANAICÉIB A ĖÁINIS I DCÍR I ĖCIARRAICE AC
 ÓFOMAIR ĖAN EOLAS CEARC.

ÓFOS FÉIN AĖUS SEARÓIB IS CUIMÍN LÍOM AS AN
 NĖEACA CAOB AMUICĖ BEN CÍĖ CAR ÉIS BRICEASCA. ÓF
 SEARÓIB SO NEAM-ĖOCAIR SUAICEE AS SIUBAĖ SÍOS SUAS
 AR AN ĖCASÁN AMUICĖ. ĖÁINIS ANUAS ARÍS CAĖAIRC BON
 CRÍUR A ĖUAICĖ SO CIARRAICE AĖUS D'ĖAN AN RUB ABUDAIRC
 SEARÓIB IM AĖNE. ÓF SÉ Á ŖÓĖADĖ TE CEANN IMNÍÓE - "ŖÓI
 AR SÉ, "DÓ ĖEIP ORĖA. ĖÁ SIAD SO LÉIR MARÓ ANOIS!"

ÓFODAR - BÁICE SA LEAMÁIN - BE ĖÉ ŖÁITE UĖ
 ÓFOSÁIN. AC NÍ ĖÁINIS SCÉAT AN UITE SIN SO HÁĖ ŖIACĖ

SO CEANN CAMAILL MAIC DEN TA INA DIAIB SIN.

CAINIS CAICAI DRUGA CUSAM AR MAIBIN. NI RAIB DON SCÉAI ACA, ADUBAIRC SÉ, Ó CIARRAIGE, AGUS CUISEAS UAIB SUR AS CASAIRC B'EOIN MAC NÉITL SO SPEISIAICA A BÍ SÉ MAIBIR LEIS AN UIREASDA EOLAIS. NI RAIB D'EOTAS ACA AC AN MÉID A BÍ SA PAIPÉAR. DUBAIRC SÉ TIOM BEIC ULLAM CUN IMEACÓ SO CIARRAIGE AR CRAEN NA HIAR-NÓNA. UÁ MBEINN SO UCF SAN? DUBARC SO MBEINN IN OIFIS CONNARCA NA SAEBITSE AR CRUINNÍÚ DE COMAIRTE NA GÓTÁISCF SAEBITSE - SO MBEINN ANN AR SON GÓTÁISCE SAEBITSE AN DAINGIN. (BÍ CRUINNÍÚ DEN COMAIRTE STAOIBCE DON TA SAN). D'ÓRDUIG CAICAI DRUGA DOM SAN AN AIC SIN D'FÁSAINE SO UCIOCFAD SÉ ARIS CUSAM.

BÍ, MEASAIM, DOSAON DUINE NÓ MAR SIN AS CRUINNÍÚ NA SÓTÁISCF. NI CUIMIN TIOM DON BEISC DÁ RAIB LE PLÉ ASAINN. NI RAIB AN SNÁC-GRÉANN NÁ MASAD AR STUBAI ASAINN. NI BÓIG TIOM SO RAIB PUINN ANN NÁ RAIB 'FÍOS ACA CAD A BÍ LE CEACÓ, AGUS BÍOMAR COSCAC DÁIRÍRIB DÁ RÉIR. "SCÉIT" A BÍ 'NA CAICAOIRTEAC - NÓ BÍ SÉ ANN. LE TINN AN SNÓCA ÚUINN DO SOCRUIGÉAD AR RUB ÉISIN A BÉANFAI UAIR ÉISIN INA DIAIB SIN - "MÁ BÍMIB ANN CUISE AN UAIR SIN," ARSA MÁIRE NI SÍOCHÁIN A BÍ IM AIC. IS MAR SIN A DRAIC CUID MÁIC ASAINN NA LAETE CÉADNA.

CUARIM A BÓ A ÉIOS CAINIS CAICAI DRUGA ARIS CUSAM. BÍ SÉ FOS SAN SCÉAIA AGUS CUISEAS SO CINNCE UAIB SO RAIB SÉ CAR ÉIS CEACÓ Ó EOIN MAC NÉITL AGUS Ó CUID ÉISIN EITE. CUSAMAR CAMAIL MAIC AS CEAPAD CÓD FOCAL A CIAIÓCAD RUBAI AIRICE SO SCAITFINN-SE CASAIRC BÓIB SA SREANGSCÉAI A CUIRFINN CUISE Ó CRÁIGIF. SCRÍOBAMAR IAD AGUS CUS SÉ SEIAD CUISE AGUS

212

A1nm mná é151n 1 Rač Mao1n1s dom cun an srean5scéat
a šeolab cu1c1. SARAR SCARAMAR DUĐA1RC sé dá
mbeab scéata ca5a1ce ó Ú1ARRA15e RO1m A1MS1R NA
CRAENAČ 50 5CU1RFEAB sé ceacca1reačc dá ré1R 50 bcf
an scá1s1ú1n. Nf é11n15 aon ceacca1reačc ua1b.

Nua1R ba m1c1b é cuas 50 bcf scab na 5CARÁ1SC1
a5us p1ocas c1omána1úe s1be CAR a RA1b CAPA11 bea11-
RAČÚ11 A15e a5us cu5as 11om é 50 bcf 44, Sr. Mountjoy .
Cu5as 11om mo má1a ón á1c s1n. AS SAN cuas 50 bcf
scá1s1ú1n an Droabstone. le be1c 1sc15 bon craen
annsan bo ré1R am an ú1á1R ama nf beab pu1nn le
spará11 1b1R ce1cc na craenač an1AR a5us 1meac na
craenač ó beas ó Dro1beab an Rf. Ac bf an craen an1AR
béannač a5us čRá1b sé an cro1úe 1onnam be1c a5 FA1RE
an é1u15 50 bcf ná RA1b ac dá nó1meac béas a5am le
dul creasna na cačrač cun bre1c ar čraen Ú1ARRA15e.
CAR é1s ceacč na craenač ón 1arčar nf RA1b ac be1c
nó1meacaf 50 maot a5a1nn cun dul de rás cre 5ac
com5ar 5ur šro1čeamar Dro1beab an Rf b1reač 1n am.

Df cu1b má1c mearača11 ar š. Nf š. a5 na
h1meacčaf obanna so 50 lé1R ac co1sc 50 RA1b ba01ne
e11e sa čARRÁ15ce 11nn nfor feabas 50 ceann cama111 na
ne1ce a m1n1ú ó1. ÚA1n an scéat 5e1c A1SC1 b1ob
ná RA1b sf 5an co1nne le rub dá 1e1čé1b. Ac bf sf
com 1án de óúčračc sa 5nó a5us bf aon bean 1n
é1r1nn, a5us 5a1b sf 1e1s 50 mór dá1r1r1b.

AR be1c a5 ceacč bú1nn 1 5com5ar má1a b1omar
á čRA1c 50 RA1b RUB é151n a5 1u15e ar A15ne na
nba01ne bf a5 ceacč ar bórb na craenač a5 na scá1s1ú1n.

Ófobar coscaó ^{nó} dar tinn iad go scáimmar as
cosarnaí.

Ófobar as crácc ar neice aice a éarta i
sciarraí. Óf éiscinncead isna cuairiscí a óf
aca - i. deaob an fír a éainis i deir ar ósca
óiarraí, i deaob sluaisceán a bád-sa ófarrse,
i deaob craenača saísbúirí a óf imche an lá san
(Dó sačairn) go ciarraí.

D'fás imníde cráíde oraínn araon leis na ráflaf
sín. Da éuar uice agus cubaíse tíom-sa iad. As
scáisúin mata fuairamaí cuairiscí a óeimní. Na
ráflaf sur imí craenača saísbúirí siar go cráí. ^í
go raib críobtóid i dcráí. Sur imí craen go raib
40 nó 50 den R:1.0 innce cré mata sa creó eile ó
cráí. agus fear aonaí saóča ina measc - an cé
dar leo go raib scéat a ceacc i deir ina ráfla idir.
úaoine ó aréir roimis sín; go raib, fós, rub éisín
easlač car éis a éarlóob do sluaisceán - in aice árb
fearca nó daite an óuinneánaí do réir na scáinnceanna.
D'fás na cuairiscí úb go mór buarča sín. Óraíteamaí.
go raib neice basarčača buaice tinn.

Óf sé ina oíde nuair fásamaí mata. Mar ba
gnácc riám óf na soillse isna carraiscí craenač go las
ar an scuib sín den síf. leis sín, agus le holcas na
scéat a óf cloisce asáinn, óf cuma óuairc ar sač ní.
Óf scáimáire coscač ar an tucc caiscil. Óf beirc
óeannuicéoirí scuic in aon éarraíse tinn as cáinn
ós íseal. As duine aca san a óuala an céad scéat
crúinn i deaob an sluaisceán - sur sa leamaín a

bátaú é agus sur be cé baite uf ófosáin 'a cuaid sé,
 uair éigin san oíche. Ní raib aon cuairim aca cé bí
 sa sluaisceán ac bí an cuairim aca sur carr ar curas
 éigin diamair a bí ann. Bí cuairim asam-sa - san aon
 fianaise eite cuaid sé i bfeidm ar m'aigne surb é
 cárr an crír ó bl. Ac Cliaic a bí ann. Níorb aon
 laigeadú ar an mbuairiam aigne é sin.

As scáisiún na Ráca Móire bí Donnall ó Duinneaca
 as feiteam tem ceac. Bí fear cinn an comptaic
 óstac annsú é agus fear b'feuirinn an scáisiún ab
 ead. com maic é. Comráb gearr faib a bí an craen ina
 scab. D'innseas do go srob corab mo curais go bl. Ac
 Cliaic (bí fíos aise ó Cill Áirne go rabas imice ann).
 D'arras eolas ar an scéal san iarréar air. Deimnis sé
 an c-eolas a bí asam ceana; ac d'innis dom ina ceanna
 san go raib aiscin scackgabca, agus beirce cun siúbaic
 as ciarraige. Sluais an craen ar aiaib.

Ar a cuaisinc dom go mb'féibair go dciofainn fé
 amras i dcráigti nó i scill Áirne cuimniséas ar an scób.
 a bí i ls. im póca - agus go mb'fearr san é dá faigic
 im beib. Deineas scaibéar cúramac air agus nuair a
 bí sé curca do meabair asam scracas i bpíosaí miona é
 agus teiseas te saoit ón dcraen é.

Bí an Speallánaic agus an Súttleabánaic as an
 scáisiún i scill Áirne romam. Cugas scéala dóib;
 agus d'innseas sur cuiread orm bui go cráigti as lorg
 eolais. Caicnis san leo mar bí eolas uacá féin ó
 cráigti ó bí an scacac anois imice agus a tán rubaí
 imice cforcaicic. Bí fíos aca san sur óstais a bí sa
 cárr a imig ben cé i mbaitle uf ófosáin.

Bí s. Ní s. te scab i scill Áirne go b'fittinn-se

TÁIR N-A MÁIREAC; AC CÉAPAMAR AS AN SCÁISIÚN 50 MB'FEARR
 F A DÚI TIOM - SUR LUZA D'AMRAS A BEAD MAR SIN AR MO
 CURAS OIBDE. AR FEAD AN 10 NÓIMEAC NÓ MAR SIN A
 BÍOMAR AS CAIINN AR AN ÁRBAÍN ÓF SASRA 4 NÓ 5 BEN R.1.C.,
 FÉN SÁIRSINC ÓKeeffe, 'GAR BFAIRE. ÓF FIOS ACA SÚB
 50 MAIC SUR 1 SCILL ÁIRNE BA CÓIR BOISA CÚIRTINS AC
 B'FÉIBIR SUR CUIR AN ÓISDEAN A BEIC IM CEANNA CUMA
 LAETEANNA SAOIRE CÁSCA AR MO CURAS.

ÓF SÉ BÉANNAÉ SAN OIBDE NUAIR A SROICEAMAIR
 CRÁISTIF. DÁ BÉANNAIGE É, ÁM, ÓF CUIB MÁIC BAOINE ISNA
 SRÁIDEANNA, ASUS IS CUIMÍN TIOM 50 RAIB CUIB MÁIC
 CORRÁITE ASUS CÍSIAMA AR SIUBAT AS CUIB ACA - MÓR MÓR.
 MNÁ. ÓF SAIGBÍURF, LEIS, AR FUAIB AN BAITLE. IS IAD A
 ÓF AS BÉANAM AN ÉLÓIR NÁ CUIB DE LUCC CÚI-SRÁIDE ASUS,
 FÓS, LUCC LEANÚNA AN AIRM - MNÁ ASUS CIANN NA MUNSTER
 FUSITEERS - A ÓF 50 HIOMABÚIT 1 BCRÁISTIF, ASUS CUIB
 MÁIC BROÉ AIGNE ACA BÚINN-NE, NA HÓSTAIÉ. LE CACFOCC AN
 AIRM SAIDA A ÓF CASAIÉ 50 CRÁISTIF, ASUS LE BROÉ-MÉIN
 DO NA HÓSTAIÉ, ÓF CUIB MÓR DE NA BAOINE SIN AS SIUBAT
 NA SRÁIDEANNA INA NÁSRAIB ASUS Fonn mastuicé ASUS DUB-
 SÍLÁNA FÚCA - IAD AS FIAFRAIGE 50 HÁRB "Why don't the
 Shinnors come out now?" "Now the Shinnors are going to
 get it." "Now where is yere Austín Scackh?"

"SIUBTUIGEAMAIR, CIÚIN 50 TEOR, ÓN SCÁISIÚN 50
 BCF AN CENTRAL HOTEL 1 SRÁIB DENNY. NÍ RAIB PUINN
 ANNSAN COISC SURB SÁICARN É ASUS FUAIREAMAIR SEOMRAÍ
 SAN DUAÉ.

CAR ÉIS GREIM BÍB D'ICÉ CÚAS-SA AS TORÉ EOLAIS.
 ÓF ROINNÉ MÁIC RAFLAF BAITICÉ 1 RIC AN DÁ TÁ ROIMIS
 SIN AS PÓRCAOR AN CIGÉ ÓSCA. AC NÍ RAIB AN C-EOLAS
 A ÓF UAIM AISE, NÁ AS BEIRC NÓ CRÍUR EITE A DUAIT TIOM
 AR AN SRÁIB DE LUCC M'AIÉNE. FÁ BEOIB DUAIT DUINE TIOM

(ní féidir liom a deimhniú anois cíoca b' é Éamonn Ó
 Concubair é nó Joe Melinn). Fuair eas fíos uaidh go
 raib Paddy Cahill anois i bfeadhánas ceannais i n
 ionad an Stacaí, go raib sé sa halla go dtuagaf an
 Rinc air, go raib gárda ar an áit aca, go raib órdú
 as óstiaí tráigí go léir beic ar aire, agus uillam
 dá dtuagab stiaob obann; agus san beic ró-mór le
 feicsint san am céadna.

Óf sé car éis meán oíche fén am san agus ón
 eolas a óf faicta asam ceapas go mb'fearr ná feicf
 mé as but i dtreo na Rinc agus as iarraib but istead
 ann. D'filleas ar an dtús ósta.

Car éis fanaic inár suíbe go dtf 1.30 nó 2 a.m.
 cuamair cun ár seomraí, ac is dóig liom sur beas an
 coblaó a bein éinne asainn.

Cuairim a sé a dtos maibin Dé Domnaí (Cásca)
 ófos as an Rinc. Car éis buataó, agus car éis dóib
 mé b'aitéint, do teisead istead méx Óf pádraí ó
 Caclait ann agus cuma suaicce go teor air car éis dá
 lá agus dá oíche b'aimníbe san sos. Ní raib ac dream
 beas óstiaó ann ina ceannca. Óf súit-aiténe asam ar a
 n-urmór agus aca san orm.

Connac láicreacó, lám, fear náró aicnib dom ann.
 Óf lám leis croicta i mbannda éadaí óna muineál. Cuir
 an Caclait in aicne dom é fén ainm 'Mr. Moriarcy' ac
 ón síf adubairc sé é tuiseas náró é sin a ainm cearc.

Ófos láicreacó ar teictaóib le pádraí ó Caclait.
 D'innseas i dtuagó ói. Ac Clait óo agus mar a óf aca
 annsan in uireasba eolais ó Clarraíge; agus an buaígas

A ÉUIR CAÉAI. DRÚGA ORM DUI SO CRÁIÉIF AS TORS EOLAIS
LE CUR ÉAR N-AIS ÉUIÉO.

DUBAIRC P.O.C. NÁ FÉADFAÓ AN SCÉAI BEIÉ MAR
ADUBARC. DUBARC-SA SO DEARBÉTA SO RAIB AMLAIB; AGUS
SUR CUIREAD MÉ. D'AEON ÉNÓ SO CRÁIÉIF ÉUN FIOS D'FÁÉÁI
AR CAB A ÉÁRIA I SCÁARRAÉÉ OÉ HAÓINE. ÉEISCÉÉ SÉ MÉ
CAÉAIN D'FÁÉAS DÍ. ÁÉ OLIÁÉ. D'INNSEAS DO SUR AR
ÉRAEN NA HÍARNÓNA D'FÁÉAS É AGUS SO RAIB CAÉAI DRÚGA
ÉUGAM Ó ÉOIN MAC NÉIÍI CUÁIRIM A BÓ A ÉTOÉ (SACARN)
AGUS NÁ RAIB 'FÍOS ACA AN UAIR SIN CÉARB É AN DUINE
A ÉÁINIS I DCÍR AGUS A ÉABAD.

DÍ AN CAÉAIÁÉ BEASÁN CRÉ-ÉÉITE. SCAD SÉ CAMAILL
AGUS ANNSAN ÉUG SÉ 'MR. MORIARCY' I LEIÉ. ANNSAN
ISEAD D'INNIS SÉ BOM SURB É MONCEICH É AN SCRÓINSÉIR
AGUS IÁÉCREAC D'INNIS SÉ DO-SAN SO RABAS-SA CASÁIÉ
Ó DÍ. ÁÉ OLIÁÉ AS TORS EOLAIS AR YMEADÉCA NA HAÓINE.
D'INNSEADAR BOM SO RAIB AN C-EOLAS A BÍOS-SA A TORS
SROIÉÉÉ SO DÍ. ÁÉ OLIÁÉ OÉC N-UAIRE A ÉUIÉ AR A
TÁIÉAD SARAR FÁÉAS-SA AN CAÉAIR, AGUS MAR FIANÁISE
AIR SIN DUBAIRC P.O.C. SO DCÁINIS AN BEIRC ÉEÁÉAIRÍ
A ÉUG AN C-EOLAS ANN AR AIS AR AN DCRAEN CÉADNA
IOM FÉIN. D'AINMNIS SÉ Mullens, AB AICNIB BOM
FÉIN, MAR DUINE ACA.

SEO MAR HINNSEAD AN SCÉAI BOM AN MAIBIN MÓÉ ÚB
SA RINC - ÉÁINIS MONCEICH IÉÉÉÉ SO CRÁIÉIF LEIS
AN IÁ MAIBIN OÉ HAÓINE. CAR ÉIS CAMAILL ÉUGAD ÉUN
NA HÓÉIÁÉÉ ÉEANNÁIS É. D'INNIS SÉ SO DCÁINIS
CASEMENT AGUS É FÉIN AGUS FEAR EITE I DCÍR AR AN
DCRÁIÉ LE HAIS ÁRB FEARCA; NÁR FÉAD CASEMENT
ÉIUAISEADÉÉ ÉAIRIS SIN, SUR ÉIUAIS SÉ FÉIN FÉ
ÉUÁIRIM CAÉRAÉ; SUR IMIÉ AUSEIN SCACH AGUS DUINE

nó daoine éigin eile amach i ngluaistean ón Casement
a éarráil; go ndeasfaíob rud éigin sa éarr ar mí-ghéas;
ná fuaireadar Casement; go bhfuair na póilíní é; agus
sur tuasó iscead go Dearraic an R.1.0 i bCráigí é.
D'innis Monteich sur éin an t-éirge amach a éosc a
táinig Casement ón nSearmáin agus sur ceastuig uaid
scéil a éur go dtí Eoin Mac Néill.

D'innseadar dom sur iarr Casement, siar sa lá dé
háoine sa Dearraic, go dtéadarfaí sa gearc éirge; sur
tuasó buine den Órd Domhnicóganach éirge; go dtús
Casement, fé deiscreib, do-san fios céard é féin; agus
go dtús ceachtairéadach áiríche úo le cur um a tuairche go
hEoin Mac Néill i mBt. Ác Cliaic; go dtús an gearc na
heolaisf agus an ceachtairéad go dtí tuét ceannaís.
Óstac Cráigí; sur éin R.O.C. féin beirc leis an scéil
go dtí. Ác Cliaic iscoitúche dé háoine - buine ar an dtarén
via luimneac agus an buine eile via Maia; sur sroicéadar,
dtí. Ác Cliaic le breacab an tae dé Sacláin; go ndeasadar
go S.H.Q.; go dtúsadar uacha a dtéachtairéad, sur
coinnigeab san áic iad go ham traenac na hiaróna agus
go rabadar ar ais i bCráigí ar don traen liom-sa.

"Ac" arsa mise, "ní raib an t-eolas ar a dó a éios
as Eoin Mac Néill ná as Caclat Drúga a éic an máibeán
go léir (mar dob eol dom) as cuardaic dt'eolas.

D'fás eolas na heiche sin an criúr asáinn fé éuib
máic mearbáil. Is cuimín liom go raib Monteich go
mí-dócasac as rubaf. Ní raib an dtéir ceachtairí sa
Rinc éin iad a dtéscú. Ní éuala riám ó sin cé úo nó
cé úoib go dtúsadar ceachtairéad Casement i mBt. Ác
Cliaic.

D'innseas don beirt na neithe a cuata féin i mBl. Át' Cliaé, i bcaob Connolly, Hobson, srl. Níor méaduaí san mí-muiniúin Monceich i bcaob an gnóca. Is dóigí liom sur samluáí sé mise ar fad le Bl. Át' Cliaé. Tá casairc aise in "Casement's Last Adventure" díom - "an ceadócaire diamaíre ó Bl. Át' Cliaé."

D'innis Pabby Cahill annsan dom go raib Monceich ceapaíte le beic i sceannas ar an éiríse amac i sciarraíse. Dob iongnab liom féin é sin ac níor cuireas ceisc cé ceap é. Is cuimín liom sur gearán Monceich féin go gear linn araon agus go nbuadaírc sur rub san éiall é féin a cur sa ceannas san - ná raib eolias na tíre aise ná aicne ar éinne. Do casair sé b'easnaím don pleán anois ann ó cuir na neithe a bí car éis a cárlóú na sasanaí ar an qui vive agus ó bí cráigí anois tán b'fórsaí miteaca ar namab - sur fás na neithe sin an pleán a bí ann ceana san éifeaúc.

Do casair Monceich bon tuing a bí i mbaó cráigí dá lá roimís sin. Bí sé tán-cinnce go raib an tions san sabta agus ná beab sí le ceac i bcaob sa b'fianaic. Cuí sé sur ina leic sin a bí gab pleán miteaca dá raib aiginn ceapaíte. Bí sé den bearb-cuairim in uireasba na tuingse sin agus a raib innci, agus i b'fianaicse na b'fórsaí rialcais a beic casaitce go cráigí, ná beab ann ac féin-fóú éiríse-amac do réir na n-órduicte agus na bpleán a bí fós i b'feibm - ní beab ann ac ár ar fearaib san éosaic.

Is le linn na cainnce sin as an bcaob agus a éadnaí beirt fear ar rocair go bcaob an Rinc - ceadócairí cosaí ó ómplaúc fear, cuairim céad do réir mo, cuimne, a bí casaitce de éos-máirseáil i ric nahóicéde ó corca úuóne - fear ó dáite an fircéaraí, An Daingean, Liospóit

AGUS ABAINN A' SCÁIT. Óf an éomplaóc an uair sin as
carrainn isceac ar óróicead Uí Módráin (Blennerville)
i scoisgar cráistí. Ní raib arm ná stéas as éinne den
úeab fear úb; agus úíodar cuirsíche car éis 30 míle be
síuóat oíúce.

Nuair a éuís Monceich an scéat óf sé i bfeirs
agus seall leis as sol. Óáin sé an ófc céitíe b'órduis
an máirseáit 30 míle sin ar fearaib a óf le bui an lá
céadna san arís don fíanaic, agus láicreac ina óiaib
sin arís ar feacóc b'ian miteaca. Ac pé ciatl a óf
lena bceacóc nuair a óf súit le hairm b'fašáit as an tuins
agus an riatcas go neam-áirbúit, ba rub óf-céitíúe
agus baogáicé anois iad a éeacóc nuair ná raib an long
ar fašáit a éuilleab agus nuair a óf fórsaí an riatcáis
lán-áireacó gníomac. Ófos ar don cuairim leis.

(Ní raib fíos ašáinn i bcráistí an máibin úb go
cinnce go raib an long saóca ón lá roimís sin, ac óf
M. Dearóca ná raib a málaire indán b.)

Óf na Duibníš buaitce isceac le cráistí nuair a
fášas-sa an Rinc. Óuala ina óiaib sin go bcaisadab
isceac go bcf an Rinc; sur fanadab an lá go léir ann
agus an oíúce sin; agus sur fílleadab abáite óé luain
agus óé máire - ar an bcaen. Ní fuairas-sa fíos
riam ó sin cé órbuis an máirseáit fáda oíúce sin, ac
éuiseas sur éuib den plean coicinn i sciarriúce c'ar
é i scoisgar an Doimnás.

Cuairim 7.30 éuireamar le céite an ceacáireacóc
a óf le seoiab ašam-sa go caat brúša i mdt. Ac ciacé.
Óáin sé camall binn é a óéanám 'cuairim fíche nóimeac.
Éuireamar an méib eoiáis ann a leomfaimís ar an
'operation', ar 'sife, ar 'pacient', 'docters' agus
srt. Éuireas leibe ann i bcaob na ceacáireacóca a

CUIREAB GO DT. ÁC' CLIAIC ÚEANA MAIBIN DÓ SAÉAIRN. D'É
 ÉIRIM NA CEADCAIREACCA UAIM-SE GO RAIB AN SCÉAT I
 SCARRAISE CAR LEISEAS. IS CUIMIN TIOM SUR CUIR MONTEICH
 ORM A RÁD GO CINNCE ANN GO RAIB SCÉAT NA TUINGE CAR
 DÓCAS. AR EASLA AMRAS A MÚSCAITE NFOR LEIS PÁBRAIS
 Ó CAÉAIT DOM-SA DUL GO DCF OIFIS AN PUISC LEIS AN BREANG-
 SCÉAT. CUIR SÉ GO DCF CAITIN ÉISIN É A CUS ANN É.

(D'INNIS CAÉAT DRÚGA DOM SA BFORMAR INA ÚIAIB SIN GO
 BCÁINIS AN BREANG-SCÉAT ÚB CUISE MAIBIN DOMNAIS CÁSQA,
 AC BÍ, ÓN MEÁN OIBCE ROIMIS SIN, AN C-EOLAS FADCA AS E.
 MAC NÉILL AGUS ACA UITE I DCAOB NA TUINGE, SRI. ÓN SCÓF,
 AGUS I DCAOB CASEMENT)

IS É ACÁ TE CUIGSINT ÓN CUIRISO SOO ASAM AR MÉ A
 CUIR Ó DT. ÁC' CLIAIC GO CRÁISTÍ - SUR CEITLÉAD I RIC AN
 SAÉAIRN AR COIN MAC NÉILL, AGUS AR CUIB DE NA HÓSTAIS
 DE SAGAS CAÉAT DRÚGA, AN CEADCAIREACCA A CUIREAB Ó
 CASEMENT AGUS Ó CRÁISTÍ FÁ CUIRIM COIN MAC NÉILL.

D'INNIS P. Ó CAÉAIT DOM I DCAOB SABBÁIT AUSCIN
 SCACK. CUIREAB SCÉAT, ADUBAIRC SÉ, AMAÉ ÓN MBARRAIC
 R.I.C. - Ó NA PÓITINÍ - GO RAIB SCRÓINSÉIR FÉ SABBÁIT
 ACA AGUS GO RAIB SEISEAN AS IARRAIB ASATIAMA TO SCACK
 CUIR SCACK ISCEAD AGUS SABBÁIT ISCIS SA DEARRAIC É.

CÁ FIOS ASAM SUR FFOR É I DCAOB NA DCEADCAIREACCAI
 A BEIC Á SCUR AMAÉ AS IORS SCACK. D'INNIS MICEÁIT Ó
 FLOINN, A BÍ AN UAIR ÚB INA MÚINCEOIR SAEIBISE I BCRAISTÍ
 DOM GO BCÁINIS 'CONSCABLE' CUISE FEIN SA CSRÁIB A DUBAIRC
 LEIS A RÁD TO HAUSCIN SCAC, BÁ MBUAITEAD SÉ LEIS, GO
 RAIB FEAR ÉISIN SA DEARRAIC ACA AGUS GO RAIB SÉ Á
 IARRAIB GO DCABARFAL SCACK CUISE. DUAIT Ó FLOINN TO
 SCAC AGUS D'INNIS SÉ DO CAB DUBAIRC AN 'CONSCABLE'.

Ní fíor aSAM an deus éinne eile an ceachtairéad ceadna do SCACK . Ní fíor aSAM ar leisead SCACK go bcf Casement ar don cor sa bearraic nuair a cuaid sé ann.

Dubairc p. Ó Caith lhom go raib comptaic b'óstaig cráigif a5 bearcú an bearraic b'ionsaige ar an doine; sur cuiréad scéata éisín ina taob san iscead go bcf SCACK; ac sur cuir súb focal amac san don ionsaige a béanam. Ní raib sa bearraic R.1.C san am san ac an gnáit-fuireann póitínf. Ní raib i mbearraic na saibdúir ac an fórsa gnáit agus measad nár beacair an bearraic R.1.C a sháit; agus an beirc a bf ann a saoraó. Ac ní beabócaó scac é.

Cuiseas bar lhom, an maibín úb, na fáca a bf, b'féidír, a5 auscín SCACK te cose a cur ar an ionsaige a bf a bearcú ar an mbearraic R.1.C.

- (a) Óf coinne fós aise leis an tasc tuinge úb b'airm a ceac stán i bcfir sa b'fianaic, agus óf saó rub ^{uilliam} cuise sin don domnac. Da beartuisead cfréib armca ar an doine i bcráigif músciócaó sé an rialcas, agus cuirf an c-arm go cráigif. Níorb féidír gnó na fianaic a béanam annsan san fíor don arm saliba.
- (b) Ní raib pleán an éirge-amac te cur i ngnóm i soiarraige ná ar fuaid na cfré go bcf crácnóna an domnaig. Sa deiscearc pé scéat é óf an pleán miteaca a5 braó ar fab beagnac ar ceac na tuinge sin. Da bcosnuisead coimeascar i bcráigif ar an doine nó ar an sácarb do miltf agus do béanfaí spior-spear den pleán miteaca go léir.

(pé aca cearc nó mí-bearc é cuisead dom an maibín úb sur fáca mar sin a coisc don ionsaige ar bearraic na bpóitínf ar an doine agus cosac an csaóuirn. a5 but ón Rine ar a hoéc a cfo5 dom an maibín úb cuiseas go raib an pleán miteaca, an méib a óain sé te ciarraige, imice ar fab ina cfortuacait; agus ófos éabócasac go teor.

D'FÁSAS CRÁIḠḠÍ, AGUS S. NÍ S. IM ḠEANNCA, AR ḠRAEN LUAC AN DOMNAIḠ le dul AR AIS ḠUN BEIT leis AN ḠCOMPLACḠ TENAR ḠAINEAS + ḠCILL ÁIRNE + ḠCOMAIR ḠNÓḠA NA HOIBḠE SIN.

BÍ MÍḠEÁI Ó SPEALLÁIN AGUS Michael John Ó SÚITTEADÁIN AS FEITĒAM LIOM ḠUN SCÉATA CRÁIḠḠÍ B'FÁSÁIT UAIM. BA ḠUIḠḠE BÚINN CAR ÉIS AN MÉIB A ḠÁRIA AGUS A ḠUADÓ AR BÓITĒASAIR le ḠÁ LÁ ROIMIS SIN SO RAIB ḠACḠ PLEAN A HINNSEAD BÚINN AR AN DĒARḠDAOIN ḠAN ÉIFEACḠ ANOIS. AC BÍ AR NÓRBUIḠE FÉIN FÓS ASAINN-NE AGUS RUBAF ÁIRIḠE le bĒANAM. BÍ ÓRBUIḠE AS NA FIR BEIT le ḠÉITE FÉ ARM AGUS CRĒALLAM + ḠCOMAIR A SÉ A ḠIOS.

CAR ÉIS NA NAIFRINCÍ, AGUS I RÍḠ AN LAE, BÍ FIR ḠOMPLACḠ ḠITTE HÁIRNE - CUAIRIM 50 DO RÉIR MAR IS ḠUIMIN LIOM AS CEACḠ AGUS AS IMEACḠ AS AN DÚN. BÍ ARM DE SÁḠAS ÉISIN AS ḠACḠ BUINE ACA - CAIRBÍNÍ AS A N-URMÓR; 12 nó 15 ROḠLÁIN (REVOLVERS) DE ḠACḠ SÁḠAS, BEASÁN ḠUNNAF SPÓIRḠ; AGUS CÚPTA LEE ENFIEID NÓ CRÍ (BA LIOM FÉIN CEANN ACA SAN); AGUS BÍ PITÉAR BÓIB SIN AR FAD ANN - NÍ ḠUIMIN LIOM CÉ MÉIB. I BḠAOD NA ḠCAIRBÍNÍ ÚB, FUAIREAMAIR AMAḠ INA BIAIB SIN NÁ RAIB CUIB ACA RÓ-IONCAOBḠA. CAR ÉIS CÚPTA PITÉAR A SCḠOITĒAD B'ÉIRIḠIBÍS COM TE SIN SO N-ACAIBÍS AGUS NÍ FĒADFAÍ PITÉAR NUA A ḠUR ISCEACḠ IONNCA A FAIB A BÍBÍS MAR SIN.

BÍ NA ḠUNNAF SIN SO POIBÍ AS URMÓR NA BFEAR CIMḠEÁIT AN NATTA DRITĒATA I RÍḠ MEÁN LAE AN DOMNAIḠ. BÍ AN NÓS SAN COICIANCA SO TEOR AS AN AM SAN. BÍ, leis, AR AN DOMNAC ÚB ḠASRA DEN R.1.C. AR ḠAOD NA SRÁIBE + ḠCOMḠAR ḠEACA AN DÚNA AS FAIRE AR NA HIMEACḠCAF AR FAD - AN C-UTIMÚ ḠUN DUL AR RÓB-MÁIRSEÁIT FADA, MAR ÚEAD DO RÉIR MAR BÍ FÓḠARḠA ASAINN SO POIBÍ.

Aicé b'f an cúigeas nó an seisear a'gairinn a b'f i
 sceannas neithe i scíll áirne go mór fé imníde agus i
 n-éiseinncead. Tar éis a b'cárta b'f an ceisc ann an
 scuairf. órdú na d'ardaine ar ceat, nó an b'fá'f na
 hórduite mar b'fodar agus sinn a b'f ar a sé a éios a's
 brisead stéasraib oifis na b'celegrafa agus 'fios
 a'gairinn gur gnó gan éifead é anois. So tuac sa ió
 cuiread Michael John ó S. go tráigle le hórdu gan an
 áic fá'gáil go b'f n-a b a éios, agus cead annsan um a
 tuaithe leis an b'focai beirib sula n-éirí'ímís amaic.

Cuairim aimsir b'innéir do b'ris an aimsir agus
 táinig báiscead érom. i lár na báisceige - cuairim a tré
 a éios - táinig stuaisceán go boras an park place nocet
 mar a rabas-sa im comhnaige. b'f m. ó Spealláin agus
 criúr nó ceatrar eite im teannta ann. Piaras Mac Canna
 ó Caiseal a b'f sa éarr. b'f a'icne maic a'gairinn a'icre
 éoidream i n'glaisead na saeb'ige. b'f a'icne a's m.
 ó Spealláin leis a'icre. Sí'n sé i'icre é'gairinn. D'a'icre'gairinn
 scrí'binne éoin maic Néill tá'icre'gairinn. Nóca gearr a b'f
 ann á ráib go ráib sí'gairinn na cásca curca ar á'icre. b'f
 'fios a's piaras cad a b'f sa i'icre mar b'f i'icre'gairinn mar
 f'cusca a'icre do b'aoine eite id'icre Caiseal agus Cill
 áirne. Nuair a té'gairinn an nóca don éuib eite ní mór
 an é'gairinn a dubramair. leis an eolias a b'f a'gairinn ar
 neithe ní ráib ion'gairinn ar b'ic ora'icre an c-órbú scurca
 san a cead. i b'f'icre'gairinn mar b'f neithe i sc'icre'gairinn
 ar an b'cra'icre'gairinn Domnaig sin do tá'icre'gairinn sé é'gairinn
 ná ráib a ma'icre'gairinn le b'é'gairinn.

b'f piaras Mac Canna cu'icre'gairinn go teor fé'n am gur
 é'gairinn sé an park place nocet. Cu'icre'gairinn c'icre'gairinn
 agus é'gairinn'gairinn camall éun b'f, srl. é. Cu'icre'gairinn
 duine é'gairinn, Dick Fitzgerald, is b'icre'gairinn a's l'icre'gairinn

peicrol do - a b'f deacair b'fa'gáil, óir b'f glas ar peicrol agus carranna an báile as na póilíní. Fuar sé peicrol san fíos ó JackChompson.

D'innis MacCanna dom go dtáinig na ticeada cuise féin san oíche as a tí in aice óaisil; surb é James MacNéill, beartáir Eoin a tug cuise iad; agus d'innis go raib ó Raiteille imíte go luimneac ar an ngnó céadna, agus go raib an ceachtairreac go tráigil as dul an sí sin. Ní raib MacCanna as dul ear Oil Áirne. Ar éigean a b'f sé imíte uainn nuair a táinig beirc marcaighe rochar agusáinn ó tráigil leis an bceachtairreac a sroib an áic sin via luimneac. Is cuimín liom go raib an t-uisce as ríe de na cábaí rochocta agus de na hacáí báiscighe a b'f ar an mbeirc rochocta agus go raib cairbín nó rífil ceangaithe siar agus aniar ar a rochar as sae buine aca.

Ar fead na haimsire sin b'f gasra den R.I.C. ar fuaid an báil as cabairc neite fá beara, ac níor cuireadar istea ar éinne.

Tug m'f Speallán na hoifigil le céite agus tugad an t-órbú na fír a scaipead. Ói ceachtairreac ó na Comptactaí tuaithe, leis, ann agus cuiread cun bóctair iad leis an orbú céadna dá scuib féin.

Is mar sin a érfocnuigeamar an Doimnac buarca úb - tán de cráb aighe, de ófombá, agus de sheirbtean. Ófomar admaim beagán buibeac ná raib an beirc beireannac le déanam - ionnsaighe ar oifig an puisc agus máirseáil oíche go háic treasna. Deir mo bean (S.Ní S) sur óris orm féin agus sur goiteas le cráb croibe. D'féidir sin.

AR LUAN CÁSCA Óf comóráit bliancúil de luicc
 Connartha na Saebailge i gcarraraisge ar siubail i gcill-
 áirne. i dtús ósca an slebe a cionólad é. Óf cuib
 maic daoine ann a táinig ó ballaib ar fuaib óiarraraisge.
 Óf eolas te fasháit ó cuib aca ar neite a tária te crf.
 lá roimis sin - go mór-mór ar bácaib an óáirr agus ar
 fasháit na scorp i mdaite úf ófosáin - óf corp óéicinn
 fauca agus aicneite. Óf Coiste Crónaera te beic ann an
 lá san i gcill órtan. Óf scéat, leis, ann i dcaob
 marbú beirce de luicc R.1.C. in aice na bfoicrf.

Óf an cruinnú úb i gcill áirne neam-suaire go
 teor. Óf sahas basartha san aer agus bráicscine
 trasóide as cur ar sac buine.

Ó tária go mbeab soeraib an óéicinnis i scaéair
 saibóin lá ar na máireac éinneas ar but ann te S.Nf
 S. agus a beirfir, caicín, an oibce sin an luain.. as
 an scáisiún i gcill órtan fuaireamar cuairisc ar a
 dcária te tinn suibe óoiste an órónaera. Ilfor noccaib
 don óoiste eolas ar an ngnó ba bun te curas an
 stuaisceáin úb go óiarraraisge; ac cuiseab go coicinn
 go raib scéat mór i scéisc ann.

AR AN MÁIRE (CÁSCA) ófos ar soeraib an óéicinnis
 anonn tar droicéab go reitg óille méarnós te hais
 caéair saibóin. Óf stuaig an-mór ann agus iab go
 coscaé gruamda - ní hamain an beagan asainne go raib
 fíos fáca an scéit go léir asainn ac an pobal go léir
 eite a óf buartha ina n-aighe i dcaob fbe an fir óis
 agus buartha com maic i dcaob na neite diamra a óf as
 cárlóib agus nár cuiseadar.

NUAIR A fílleamar ón csoeraib do staoib óiarmaid

Ó Conaill - oibríocht scoile agus fear gnóca sa t-ádh, agus cinntire na n-óstáid ann - agus d'innis ina rún dom go raib an croib ar siubail i mBí. Ác Cliaic ó méán an lae roimhis sin; go raib an scéal faicta ós íseal aise ó Uí Fíis an t-ábta i nDairbre; agus go raib buine d'fuirinn an t-ábta i nDairbre - Eugene Ring - car éis scéal an éirise-amaic a cur ar an scábla go hAmeirica go dtí John Devoy. Bain an nuacht sin seic mór asam, agus d'filleas láicread go Cill Áirne.

Nuair a sroicneas Cill Áirne ní raib don eolas cinnte aca i dtreo áca Cliaic ac ná raib don scéala le faicil as an t-ádh sin, ná tairnis don páipéir an lá san ná don craen. D'innseas dóib an scéal a bhí faicta ó Uí Fíis an t-ábta. Bhí ár n-aise agus ár scoimairtí arís buarca éiscinnte.

Ó maibín Dé Céadaoin go dtéir na seachtaine bíomair san eolas, san creoir i gcill Áirne san fíos cinnte ar don ní aghann. Cuiread ceachtairt go tairnis as lorg eolais nó órbuicte. Cuir tairnis ceachtairt eugainn-ne as lorg eolais, má bhí sé aghann, ó tairnis. Cuairt ceachtairt uainn-ne com fáda soir le sráib an muintinn d'árraib ceasmaid le hóstairt tairnis, ac do réir mar is cuimín liom anois d'filleadar san scéala. Tairnis caicín ní súilleadain go Cill Áirne ó tairnis saibhín eun fíos d'faicil d'óstairt na háite sin cad a bhí tairnis agus tairnis agus luimneac a déanam.

So tuat sa ceachtain do shair fear d'ar d'ainm
 Liam Ó Scotaibe ar cuma b'iamair chugainn go Cill
 Áirne agus scéal rúnda aise agus órbú dun éirge-
 amaó. Óf fonn ar mícheál ó Spealláin stacab leis an
 órbú agus b'f ar c'f órbuice a óur amaó go b'f na
 complaócaí; ac, ar maóchnaí ar an rub do, b'ait
 leis an ceachtairéac a ceac mar a éáinís sé agus
 ceisicís sé ó Scotaibe i bcaob a údaráís, agus n'f
 fuair go sásúil é. D'ainnis caicín n'f súilleabáin,
 leis, búinn go raib ó Scotaibe car éis an scéal
 céadna a breic go caicín saibóin, ac b'f an mí-
 muinín céadna acu san as an 'orbú' a chug sé
 leis. Idir so súb ba léir búinn ná raib aon údarás
 as ó Scotaibe ac é do éóáil an gnóca go b'iamair
 air féin. N'f duála-sa riam ó sin aon míniú eile
 air.

(Do marbuiséab Liam Ó Scotaibe ina b'aidó sin
 i gcill moicheallóis nuair a hionnsuiséab bearraic
 an R.I.C. ann. Duine ana-bútraócaó bob eab é ac
 b'f b'iamaire éisín as gabáil leis ná cuiséab daoine.
 Ó Sleann Deice nó Sleann Cárreáís bob eab é agus
 b'fob sé ina múinceoir saéóilise).

Caiceamaí go mí-sásúil an cuib eile de
 seachtain na Cásca go b'áinís a beire agus scéala
 an géillce i mbl. 'Ác Cillaé, agus an céad páipéar
 nuacca ó Corcais. Le linn an cráca san éáinís
 b'formaf b'arm sasana - cuib bb caé éisín éireannaó
 is bóis liom (? Connaught Rangers) - go Cill
 Áirne agus cuadar i gcampa i ndemesne an iarta.

Éáinís chugainn car éis an géillce i mbl.
 Ác Cillaé i bcaob na haírm a b'f as na hóstáís a
 éabairc ar láim do tuóc an Rialcais. Do réir mo

éuimne anois bí pte bían ar an scéal i gcorcaí. I gcóir áirne bí beasán críobtóibe, leis. Ní éuárfaf na hairm do na saibhúirí ná don R.1.C. Sa deire socruígead go scuiref na hairm ar láim an csaasairc paróiste (An tAc. pádrais MacSearamic, abm) - ac níor cuiread don arm go raib don máic ann istead éuise. Cuiread i bfoicé id san. Bí mo lee Enfield i bfoicé i gclochar na crócaire as Siúr M. Aquin - bean de muinntir Síochraóda ó Óairbre (R.1.P.), ac b'éisín an scoc a bainc de le cuireasc éun go mbead sé sairib go teor do Síobán Ní S. le breic fé na casós báiscíse críob na sráideanna agus suas go bcf an clochar. Míceál Ó Riada, príom-oidhe na ceard-scoite, a bein an csaibhéireadac sa tsif ab fearr ionnus go bfeárfaf an scoc a éur ar ais arís.

Cuairim seadcaín istead sa Dealtaine bíos lá amuic i gclochar Loreto nuair a éáinís ceadcaire ar rocair ar saochar éusam á innsínc go raib saibhúirí agus póilíní as an Park Place Hotel ar mo lórs agus go raib daoine á nsaóáit aca. Níor fílleas go bcf an tsráib go hoibce. Bí cúisear saóca - Ó Spealláin, Ó Súilleabháin, P. Ó Séasáda, Dick Fitzgeraid (an peiteadóir) agus buacáit - Will Horgan - a saóad in ionad a úearcár muiris. D'éirís acrann idir oifísead na saibhúirí agus sírsínc Deasy an R.1.C. im éadob-sa coisc go bcus Deasy go bcf an cís ósca é féin agus na saibhúirí agus san mise uilam as Deasy ann éun mé a saóáit. Óiúicuí sé buí arís ar mo lórs agus b'féis san mise san saóáit an uair sin. Lá ar na manacar do leanas an cúisear ar an btraen go corcaí agus éonnac 'á deaóairc seaca

NA DEARRAÍCE MÍLEATA ISCEAD IAD INA bprfosúnaí. Óf
lucc ceannaíis ósíd corcaíse iscúí rómpa.

Óuas 50 bcf árd-máor corcaíse - Mr. Dufferield -
agus eugas scéat cúisír úille háirne do agus cúireas
mar cúram aír iad. Níor éad é - ac ní raib caicéise
ar sabáit ná ar prfosúin an uair sin asáinn.

AGUS SIN BEIRE CAIBIBÍIT MO CUIMNE-SE AR
SEACCAIN NA CÁSCA, 1916.

L. Seabac
20/2/49

BUREAU OF MILITARY HISTORY 1913-21
BURO STAIRÉ MILEATA 1913-21
No. W.S. 247

